

ENTREVISTA A CLIMENT MARTÍNEZ GIMÉNEZ

Feta per Àlex Castro i Marcel A. Martínez el gener de 2007

1r bloc: Abans de marxar

Arrels familiars

- **A quin poble va néixer?**

A Urracal.

- **La seva família ja havia viscut o tenia arrels familiars al poble?**

Sí, els avis, l'avi era mestre d'escola d'allà.

- **Quin any va néixer?**

El 25-10-1926

- **Va néixer a casa?**

Sí.

- **Quants germans eren?**

Cinc. Es van morir de part dues bessonades.

- **A què es dedicaven els seus pares?**

En el poble, treballàven la terra.

- **Com era la seva vida quan era petit?**

Jugava a pilota, a futbol. He estat boig pel futbol.

- **Quin tipus de relació tenia amb els seus pares? Eren molt severos o més aviat afectuosos?**

No, no, afectuosos.

A casa seva

- **Com era casa seva?**

Normal, una casa de treballadors, normal.

- **Era propietat dels seus pares?**

No.

- **Quines persones vivien a casa seva?**

Els meus pares i els germans. Els cinc germans i els pares. Els bessons estaven a l'altre barri, ja.

- **Podria explicar algun dels seus costums familiars?**

Abans menjàvem patates aixafades, cansalada, botifarra negra i bacallà.

- **Com era la seva situació econòmica?**

Érem... ni pobres ni rics, normals. Allà, teníem l'avi, el pare del meu pare, que era el mestre d'escola, tenia 3 fills, i als fills els hi va donar un tros de terreny de secà i un altre de regadiu, eh, i ells tenien que cuidar aquella terra i procurar que no els falti res a la família. Ara, quan vam venir cap aquí, nosaltres vam deixar la terra allà, i els germans, i no hem rebut mai res, o sigui que, s'ho van quedar ells, no hem rebut mai res, tinc una casa al poble, que el teu pare hi va estar. Una part d'aquella casa la van restaurar els cosins, i ha quedat d'ells. Si hi volguéssim anar, demanem la clau i hi podríem anar.

Al col·legi

- Tenia molts amics al poble?

Quan estava al poble tenia 3 anys. De l'única cosa que me'n recordo era que el carrer principal era una baixada molt forta, al capdavant hi havia un servei públic, d'un rec que baixava de dalt de la muntanya, que hi anàvem a rentar la roba, i que el meu pare, abans de venir a Catalunya, va venir a buscar-nos i em va portar una pilota de goma, que llavors de cuir ni pensar-hi, de goma, una mida mitjana, encara me'n recordo, era vermella, m'ha quedat gravat. Jugàvem a la plaça amb el meu germà, vaig xutar i se'n va anar la pilota pel carrer avall. Feia molt pendent el carrer, eh. I es va perdre i no sabíem on estava. O sigui que la cosa que me'n recordo del poble és això. I llavors vam venir cap aquí, vam venir amb barco, vam arribar aquí al carrer Enginyers aquí davant mateix, vam anar a viure aquí davant mateix al carrer Enginyers, aquestes cases que hi han aquí unifamiliars, hi havien unes cases iguals, el meu pare va venir a llogar una casa, el meu pare va venir 2 anys abans, en el 1927, a mitjans del 27, el meu pare va venir a treballar aquí a Granollers per el traçat de les vies d'aquí al carrer Girona, d'aquí al trasllat de vies. Perquè abans les vies del tren passaven per aquí dintre.

- Va anar a l'escola? A quina edat o fins a quina edat?

Sí que vaig anar a l'escola, però hi vaig anar poc. Vaig ensopegar els tres anys de guerra, i a la guerra la feina que teníem per menjar i per anar a buscar menjar. O sigui que de col·legi, excepte que vaig anar a l'escola del treball, després de més gran, quan feia d'aprenent de mecànic, vaig anar a l'escola del treball, i alguns dies que no hi podia anar, perquè no és com ara (..) els aprenents a l'hora de plegar tenien que deixar les eines, les netejàvem i les posàvem al seu *puesto*. I en ves de plegar a l'hora de plegar *teníem* que fer una hora i mitja més. I el dissabte, ara que no treballen, *teíem* que treballar fins a les 7 o les 8 del vespre, endreçar-ho tot, *teníem* que deixar el taller net. I per tenir el taller del mecànic net, déu n'hi dó.

- Com era l'escola? Com estava organitzada?

No érem nois i noies junts.

-Com us tractaven els professors? Portàveu uniforme?

Uniforme, portàvem unes bates ratllades, unes bates. Cada un portava el seu uniforme, no tots el portàvem igual. Els col·legis de l'estat havíem de portar unes bates ratllades.

- A quina edat va deixar d'estudiar?

A quina edat? Pues, eh... als 10 anys vaig deixar d'anar a l'escola i llavors als 14 vaig anar a l'escola del treball, això no vol dir que jo no anant a l'escola gaire, sabia les taules de multiplicar, les sabia quan tenia 8 anys ja les sabia totes. Me'n recordo quan trobava pel carrer més grans i... *Escolta que tu saps les taules de multiplicar?* I jo li deia les taules de multiplicar cantant, com una cantarella, saps? I tots quedaven parats.

Altres aspectes

- Què recorda de la guerra?

De la guerra? Molt mal record. El més mal record va ser el dels bombardejos de Granollers. Els bombardejos de Granollers, vam tenir sort que no van matar a ningú, a casa no va haver-hi cap ferit ni res. Però... un mal record. El soroll dels avions, les bombes que baixaven, les explosions, la pols, la gent cridant pel carrer, plorant, que no sabia on anava. Bueno.. un desbarajuste però d'aquells (...) Jo buscava la meva germana, que ma germana estava al Carrer de Sants, (...) en el sindicat dels pagesos. Que en el sindicat dels pagesos en el temps de guerra s'havia de portar el menjar, les faves, els pèsols, perquè es posaven al sindicat i llavors el sindicat les venia. I estava a la cua. I fixa't-hi que aquests salvatges, aquests bombardejos que van fer els italians i els alemanys, que van tirar bombes a totes les cues. A la carretera hi havia la cua de la llet, de la granja Marinet, (...) hi havia la Granja Marinet, van tirar la bomba allà. Més amunt, a davant de la caixa d'estalvis, a la caixa, hi havia un quiosc de diari, que el nano del quiosc de diari va anar a trossos a dalt, a davant el picador, a l'altra banda. On hi ha un banc, el BBVA. Llavors la van tirar a la cua de les faves, allà on hi havia la meva germana. Me germana li va venir així que no li toqués la bomba allà. Llavors, a la plaça de l'ajuntament, a la Porxada, al cantó de (...) a davant, hi van tirar una bomba, hi van morir els peixaters i va morir molta gent, que estava ple de gent que anaven a comprar. Va ser una cosa... me'n recordo el meu pare, que treballava a can Trullàs, a la fundació de Can Trullàs, i tots els treballadors de Can Trullàs van anar corrents amb la furgoneta de Can Trullàs, se'n van anar a la plaça de l'ajuntament a recollir morts i ferits, i els morts els anaven apilant allà i els ferits els anaven carregant i els portaven cap a l'hospital. I no donaven l'abast, una pila de morts i ferits. I jo recordo que vaig arribar a la plaça de l'ajuntament, i quan ho vaig veure, allò, em vaig

quedar allà... i quan el meu pare em va veure em va dir, tss aquí no hi tens que fer-hi res tu , eh. cap a casa! I vaig anar cap a casa. I Cap a casa, resulta que el bombardeig, la primera volta de l'escala va caure, i jo com que vaig baixar de dalt al pis, que arribava de buscar la llet. Cada dematí, al matí, a les 7 del matí, anava a buscar la llet, a les 7 del matí amb uns canguelis que passava jo, anava a buscar la llet. No vegis la por que passava . A l'hivern encara era fred, i a Can Patirem, el turó de Can Patirem, i pujant amunt a sota l'estació de les Franqueses, hi havia un pontet petit, encara hi és oi? Hi passava el tren per sota. Tenia que passar per allà sota, i hi havia un torrent que pujava així amunt, però d'allò no hi havia cap casa de res, tot això és nou, eh. I un torrent, i al torrent hi havien unes bardisses altes, i allà, passava uns canguelis. Hi havien mussols, i feien "nyí, nyí, nyí", mecagun! A vegades em posava a córrer, perquè corria com un dimoni, i em posava a córrer i muuu.

2n bloc: La decisió i el viatge

- **Qui va decidir anar-se'n del poble?** El meu pare.
- **Per quin motiu van decidir emigrar?** Perquè els fills poguessin aprendre un ofici.
- **Qui va ser el primer de marxar? O se'n va anar tota la família?** Primer el meu pare va venir aquí. Quan va tenir casa i va tenir els mobles, els llits i les taules per poder assentar-se i menjar, perquè no hi havia cap més moble, només hi havia una taula i cadires i el llit, aquí davant mateix, al carrer Enginyer, quan va tenir això, que la feina va tenir, perquè abans de la guerra no lligaven els gossos amb llangonisses, com diuen alguns que abans de la guerra, abans de la guerra res, eh. Els pobres només podien menjar mongetes cuites, cigrons, bacallà, cansalada i botifarra negra. Pollastre ni ensumar-lo, eh. Vam passar una joventut, que vosaltres heu nascut amb la flor al cul.
- **Quina edat tenia?** 3 anys.
- **Eren els únics que marxaven del poble?** No.
- **Com es va sentir quan va deixar el seu poble?** Què vaig sentir amb tres anys, fill meu!
- **Què recorda del viatge?** Vaig venir amb vaixell i vam venir a coberta i feia molt de fred i que hi havien uns galliners allà, hi havien moltes gallines que estava ple d'ous i jo futaba la ma i agafava un ou i anava corrent a la mare a portar l'ou i tota la vida des de llavors he procurant de portar coses a casa
- **Portaven molt equipatge?** Sí, lo que passa que portar equipatge no, no, perquè no teníem gaire res, lo que portàvem era molt de menjar...

- **Quants diners va costar?** Ui fill meu uiuiui això ...
- **Per què van decidir venir a Catalunya?** Per aprendre un ofici, per estar millor.

3r bloc: L'arribada i els primers temps

- **A quin lloc va arribar i com es va sentir?** El primer *puesto* va ser l'estació de Granollers, el número 12 del carrer Enginyer, em vaig sentir... home em vaig sentir...
- **Com era la casa?** Molt, molt senzilla, de les que hi havien abans, molt senzilla.
- **Quines van ser les primeres dificultats al principi?** Dificultats van ser pues eee a la feina, a la mare, la mare va trobar feina de seguida, *bueno* el meu pare també tenia de feina, va continuar treballant a la via, encara no es va acabar la via aquesta del *traslado* no s'havia acabat, quan vam arribar encara hi havia molta feina, estaven fent lo de la foradada i la mare va anar a rentar la roba per la casa.
- **Va ser difícil integrar-se a la vida d'aquí?** No, no, no...
- **Tenia feina?** Sí home, es clar, jo he treballat de mecànic, jo no, no sabia dir-t'ho però quan jo treballava de mecànic em venien a buscar a casa ,vaig treballar a can Prades i em venien a buscar: escolta Martínez vine a treballar amb nosaltres eh! i a ca l'Estabanell em van venir a buscar i hi vaig treballar 43 anys.

4rt bloc: La vida al cap d'un temps

- **Al cap d'uns anys la seva vida havia millorat?** Va ser dolenta i bona per tothom.
- **Va millorar la seva situació econòmica?** Home, home, es clar.
- **Heu anat freqüentment al poble?** No.
- **Teniu família allà?** Sí.
- **Us vénen a visitar?** Algun sí.
- **Teniu casa o terres al poble?** No, no, no
- **Les persones que es van quedar allà que pensen d'aquesta marxa?** Què pensen? Molt bé.
- **Com us sentiu actualment? Tornaria al poble?** No, no, no.
- **Quin balanç fa de la seva emigració? (Aspectes positius i negatius)** Molt positiva.

Marcel i Alex